

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 584/2013-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 2. októbra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť J. K., V., zastúpeného advokátom JUDr. J. B., Z., vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 19 Co 15/2013 a jeho rozsudkom z 23. mája 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. K. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. augusta 2013 doručená sťažnosť J. K., V. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. J. B., Z., vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský

súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 19 Co 15/2013 a jeho rozsudkom z 23. mája 2013 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Okresný súd Partizánske (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 6 C 2/2011-308 z 2. apríla 2012 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) vyhovel návrhu navrhovateľky Ing. B. K. a určil neplatnosť zmluvy o bezodplatnom prevode členského podielu v Poľnohospodárskom družstve podielnikov V. z 10. novembra 2009 uzavretej medzi bývalým manželom navrhovateľky Ing. A. K. ako prevodcom a J. K. ako nadobúdateľom. Účastníkmi konania vedeného okresným súdom na strane odporcov boli Ing. A. K. ako prevodca členského podielu a odporca v 1. rade a sťažovateľ ako nadobúdateľ členského podielu a odporca v 2. rade.

Na odvolanie sťažovateľa krajský súd namietaným rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu vo veci samej a zmenil v časti jeho výrok o trovách konania. Krajský súd v dôsledku úmrtia odporcu v 1. rade v odvolacom konaní konal s jeho právnymi nástupcami ako účastníkmi konania.

Sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie svojich základných práv postupom a rozsudkom krajského súdu a v podstatnej časti svojej sťažnostnej argumentácie uvádza:

«Zo strany odvolacieho súdu došlo k porušeniu čl. 46 Ústavy SR tým, že svoje rozhodnutie dostatočne neodôvodnil, s niektorými námietkami v odvolaní sa ani nezaoberal. Nedostatočnosť odôvodnenia rozsudku súdu spočíva podľa môjho názoru v tom, že súdy bližšie neuviedli právny argument k rozpornej skutočnosti o absolútnej neplatnosti dohody o prevode členských práv, neuviedli relevantné a konkrétne argumenty, ktoré by skutkovo dokazovali a právne odôvodňovali správnosť takto vysloveného záveru. Nedostatkom rozsudku súdu druhého stupňa bolo už aj to, že ním súd druhého stupňa potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, ktorý bol už sám o sebe nezákonný z obdobných dôvodov uvedených v tejto sťažnosti. Súdy sa tiež dostatočne nevysporiadali s mojimi tvrdeniami (ktoré sú relevantné pre posúdenie celej veci), ktorých iné právne posúdenie mohlo mať zásadný vplyv na rozhodnutie vo veci samej tým, že návrh by bol zamietnutý. Najmä ide o nasledovné moje námietky: absolútna neplatnosť podľa ust. § 39 OZ nie je tu

aplikovateľná, nevysporiadanie sa súdu so zmenou návrhu navrhovateľky z uplatnenia absolútnej neplatnosti na relatívnu neplatnosť atď.

Vo vzťahu k posúdeniu absolútnej neplatnosti predmetnej zmluvy: súd pri konštatovaní absolútnej neplatnosti aplikoval ust. § 229 ods. 1 Obchod. zák., ktorého údajné porušenie relevantnou zmluvou zakladalo rozpor so zákonom (§ 39 OZ). Opakovane sme namietali, že predmetnou zmluvou mohlo dôjsť nanajvýš k porušeniu Stanov družstva, ktoré v danom čase v družstve platili, nie však k rozporu so zákonom. Obchodný zákonník v ust. § 229 ods. 1 upravuje, že členské práva a povinnosti môže člen previesť na iného člena, pokiaľ to stanovy nevyklúčujú. V tomto prípade Stanovy prevod nevyklúčovali. Fakt, že Stanovy definovali podmienku prevodu medzi členmi na rok trvajúce členstvo v družstve u nadobúdateľa, však neznamená ich vylúčenie a zároveň ani Obchod. zák. nesankcionuje prevod nesúladný so Stanovami absolútnou neplatnosťou. Stanovy družstva nie sú všeobecne záväzným právnym predpisom, nie sú zákonom, tj. nemožno tu aplikovať ust. § 39 OZ. Nesúlad právneho úkonu – zmluvy o prevode členských práv a povinností v družstve so stanovami nemôže byť sankcionovateľné absolútnou neplatnosťou. A zároveň nemôže byť súdne napadnuteľné z daného dôvodu osobou bez priameho vzťahu k právnemu úkonu, ktorou tu bola práve navrhovateľka. Vid' komentár k OZ, autor I. Fekete a kol., vyd. EUROKODEX r. 2011, str. 277 cit. „O rozpor so zákonom v zmysle ust. § 39 OZ ide vtedy, ak je porušovaná právna norma obsiahnutá vo všeobecne záväznom predpise nižšej právnej sily (napr. vo vyhláske) avšak na základe zmocnenia daného zákonom. Na druhej strane však nejde o rozpor so zákonom, ak právny úkon odporuje predpisu, ktorý všeobecne záväznú povahu nemá (napr. interné predpisy ústredného orgánu štátnej správy).“

V odôvodnení nesprávnosti právneho posúdenia poukazujem aj na nález ÚS SR zn. ÚS 242/07, kde je uvedené cit. „ďalším základným princípom výkladu zmlúv je priorita výkladu, ktorý nezakladá neplatnosť zmluvy, pred takým výkladom, ktorý neplatnosť zmlúv zakladá, ak sú možné obidva výklady. Je tak vyjadrený a podporovaný princíp autonómie zmluvných strán, povaha súkromného práva a s ním spojená spoločenská a hospodárska funkcia zmlúv. Neplatnosť zmluvy má byť teda výnimkou a nie zásadou. Nie je teda ústavne konformné a je v rozpore s princípmi právneho štátu vyplývajúcimi z čl. 1 ústavy taká prax, keď všeobecné súdy preferujú celkom opačnú tézu uprednostňujúcu výklad vedúci k neplatnosti zmluvy pred výkladom nezakladajúcim neplatnosť zmluvy.“ Po ďalšie,

v obchodnoprávných vzťahoch sa úpravou *lex specialis* (§ 267 Obchod. zák.) rozširuje úprava relatívnej neplatnosti oproti absolútnej neplatnosti – obvyklejšej v občianskoprávných vzťahoch.

Porušením práva na spravodlivé súdne konanie je nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok jeho odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O. s. p.), z dôvodu porušenia procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní a dôsledkom je vecná nesprávnosť rozhodnutia. Povinnosť súdu odôvodniť rozhodnutie spôsobom uvedeným v ust. § 157 ods. 2 O. s. p. je jedným z princípov riadneho a spravodlivého súdneho procesu vyplývajúcich z čl. 36 Listiny základných práv a slobôd, čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Ak rozhodnutie náležitosti požadované ust. 157 ods. 2 O. s. p. neobsahuje, stáva sa nepreskúmateľným. Povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vysporiadava i so špecifickými námietkami účastníka. Porušením uvedeného práva účastníka na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa účastníkovi konania okrem odopretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia právom predvídaným spôsobom, odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov, teda sa mu odníma možnosť konať pred súdom...

Súd sa nesprávne vysporiadal aj s preukázaním naliehavého právneho záujmu podľa ust. § 80c O. s. p. pri tejto určovacej žalobe. Odôvodnil ho tým, že na súde v Partizánskom prebieha konanie o vysporiadanie BSM medzi navrhovateľkou a jej manželom, dnes už zosnulým mojím otcom, po ktorom vstúpili na jeho miesto do konania dedičia – jeho deti, kde je predmetom vysporiadania okrem iného aj dotknutý členský podiel v družstve. Odvolací súd mal znova skúmať, či aj za zmenených okolností účasti v konaní, právny záujem na určovacej žalobe stále trval, čo sa však nestalo a toto súd opomenul, čím opäť smeruje k nepreskúmateľnosti a nedostatku dôvodov. Navyše neskúmal, či nie je možné domáhať sa neplatnosti predmetného právneho úkonu priamo v konaní o vysporiadanie BSM, ako vyriešenia otázky predbežnej, čím by naliehavý právny záujem na terajšom určení odpadol.

Nepreskúmateľnosť dôvodov vyplýva aj z toho, že odvolací súd sa nedostatočne a nesprávne vysporiadal aj s procesnou otázkou zmeny návrhu. Pôvodne sa navrhovateľka

domáhala určenia neplatnosti dotknutého právneho úkonu z dôvodu absolútnej neplatnosti, neskôr svoj návrh zmenila a oprela ho o dôvody relatívnej neplatnosti. Neobstojí konštatovanie súdu, že argumentácia relatívnou neplatnosťou bola „len podpornou argumentáciou“. Domnievam sa, že sa tieto dva spôsoby vyslovenia neplatnosti sa vzájomne vylučujú, majú potencionálne iný okruh účastníkov konania, iné účinky, iné skutkové predpoklady a lehoty uplatnenia či právne dôvody. Nemožno teda vnímať návrh navrhovateľky pôvodný deklarujúci absolútnu neplatnosť právneho úkonu ako ten istý návrh, ktorý neskôr zmenila na dovolanie sa relatívnej neplatnosti. Nie je správny výklad ten, že zo strany navrhovateľky išlo len o „podporné dôvody“, z ktorých súd v rozsudku sám vyberie použiteľný dôvod v záujme vyhovenia návrhu. Navrhovateľka v podstate zmenila skutkový a právny titul návrhu a súd tým, že určil neplatnosť právneho úkonu podľa pôvodnej verzie návrhu, priznal navrhovateľke iné práva, než akých sa v závere konania vlastne sama domáhala a zároveň vyniesol petit rozsudku mimo rámca návrhu (rozpor s ust. § 153 ods. 2 O. s. p.). Týmto procesným postupom súd porušil zásadu predvídateľnosti súdneho rozhodovania v súlade s procesnými pravidlami občianskeho súdneho poriadku. Spravodlivým prejednaním veci je súdne konanie, ktoré rešpektuje všetky procesné zásady a princípy. Každé konanie súdu v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu alebo inú právnu ochranu...

Sekundárne deklarujem touto ústavnou sťažnosťou aj porušenie práva vlastníť majetok, tj. čl. 20 Ústavy SR, toto ústavné právo priznáva vlastníkovi právo na ochranu majetku, ktorý nadobudol v súlade s právnym poriadkom. Vzhľadom nato, že som členský podiel v družstve nadobudol legálnou zmluvou od môjho otca a tým som získal vlastnícke práva k nemu, právoplatným vyslovením neplatnosti daného právneho úkonu súdom som poškodený vo svojich vlastníckych právach k členskému podielu a nemôžem ich v jeho dôsledku ďalej vykonávať atď. Stav právnej neistoty vlastníckych práv môže trvať až do rozhodnutia ústavného súdu. V kontexte porušenia práv na spravodlivý proces došlo jeho následkom zo strany odvolacieho súdu aj k porušeniu môjho ústavou garantovaného práva vlastníť majetok – v danom prípade členský podiel v družstve...»

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol týmto nálehom:

„v konaní pred Krajským súdom Trenčín vedenom pod sp. zn. 19Co/15/2013 bolo porušené ústavné právo sťažovateľa garantované v čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Ústavný súd zrušuje rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č 19Co/15/2013-389 zo dňa 23. 5. 2013 a vec vracia Krajskému súdu v Trenčíne na nové konanie.

Ústavný súd SR priznáva sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie v sume 3.000,- EUR, ktoré je povinný vyplatiť Krajský súd Trenčín sťažovateľovi v lehote 1 mesiac od právoplatnosti rozhodnutia.

Krajský súd Trenčín je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania – právneho zastúpenia vo výške 330,74,- EUR na účet jeho právneho zástupcu... do 1 mesiaca od právoplatnosti rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd

na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa a skúmal, či nie sú dané dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktoré bránia jej prijatiu na ďalšie konanie.

Z obsahu sťažnosti, ako aj navrhovaného petitu vyplýva, že sťažovateľ sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy postupom a rozsudkom krajského súdu, ktorým bol v odvolacom konaní potvrdený rozsudok okresného súdu vo veci samej (a zmenený vo výroku o trovách konania).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyvozené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a tiež by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

Vychádzajúc z uvedených právnych názorov ústavný súd na účely posúdenia opodstatnenosti sťažnosti preskúmal namietaný postup a rozsudok krajského súdu.

Po preskúmaní postupu a rozsudku krajského súdu ústavný súd argumentáciu sťažovateľa nevyhodnotil ako spôsobilú spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov krajského súdu. Ústavný súd nezistil, že by krajským súdom aplikovaný postup pri zistení a hodnotení skutkového stavu veci a pri ustálení právnych záverov mohol zakladať dôvod

na zásah ústavného súdu do namietaného rozsudku v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy. Ústavný súd nezistil, že by posudzovaný rozsudok krajského súdu bol svojvoľný alebo v zjavnom vzájomnom rozpore, či urobený v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou, či nedostatočne odôvodnený.

Ústavný súd konštatuje, že krajský súd sa v napadnutom rozsudku dostatočne vysporiadal s odvolacími námietkami sťažovateľa uvedenými v jeho odvolaní proti rozsudku okresného súdu a dôsledne svoje rozhodnutie odôvodnil, keď uviedol:

„Preskúmaním veci bolo odvolacím súdom zistené, že prvostupňový súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie veci, v potrebnej miere vykonal dokazovanie a preukázaný skutkový stav dôsledne vyhodnotil v odôvodnení napadnutého rozsudku. Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán v prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad, a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Z odôvodnenia jeho rozhodnutia vyplynulo, že navrhovateľka má naliehavý právny záujem na požadovanom určení neplatnosti právneho úkonu. Existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení je v zmysle § 80 písm. c) O. s. p. základnou podmienkou dôvodnosti, a teda východiskom prípadnej úspešnosti určovacej žaloby. Rozumie sa tým právny záujem navrhovateľa, ktorý musí byť v čase vyhlásenia rozsudku daný. Tento právny záujem musí byť kvalifikovaný, t. j. naliehavý. Spravidla je naliehavý právny záujem daný v prípade, keď sa nemožno domáhať priamo plnenia, tiež vtedy, ak by bez tohto určenia bolo ohrozené právo navrhovateľa, alebo ak by bez tohto určenia jeho právne postavenie bolo neisté.

Pre určovací návrh (§ 80 písm. c) O. s. p.) je charakteristická jeho preventívna povaha; jeho miesto (uplatnenie) je predovšetkým tam, kde nemožno odstrániť stav ohrozenia práva alebo neistoty v právnom vzťahu, ak k zodpovedajúcej náprave nie je možno dospieť iným vhodným právnym prostriedkom, tiež v prípadoch, keď určovací návrh účinnejšie ako iné právne prostriedky vystihuje obsah a povahu príslušného právneho vzťahu a jeho prostredníctvom možno dosiahnuť úpravu, ktorá vytvára právny rámec a je zárukou odvrátenia alebo obmedzenia budúcich sporov účastníkov.

V danej veci odvolací súd dospel k záveru, že rozsudok prvostupňového súdu zodpovedá uvedeným zásadám pre posudzovanie naliehavého právneho záujmu navrhovateľky v zmysle § 80 písm. c) O. s. p. Navrhovateľke patrí právo na súdnu ochranu, nakoľko práve týmto rozhodnutím sa vyrieši jej právna neistota v tom smere, či podiel člena družstva, ktorý bol bezodplatne prevedený, bude predmetom vyporiadania BSM, resp. predmetom dedenia po pôvodnom odporcovi. Účelom určenia požadovanej neplatnosti právneho úkonu je odstránenie právnej neistoty o existencii daného práva. Pokiaľ má byť dôsledkom určenia neplatnosti právneho úkonu zaradenie hodnoty členského podielu prevádzajúceho pôvodného odporcu 1) do masy BSM, je potom navrhovateľka ako účastníčka (navrhovateľka) konania o vyporiadanie BSM aktívne legitimovaná na podanie takejto určovacej žaloby. Členský podiel, ktorý bol v danom prípade predmetom prevodu, má majetkovú hodnotu a ako taká môže byť zaradená do masy vyporiadavaného bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

Zmluvou zo dňa 10. 11. 2009 Ing. A. K. (pôvodný odporca v 1. rade) ako prevádzajúci previedol na odporcu 2) ako nadobúdateľa bezodplatne svoj členský podiel v Poľnohospodárskom družstve podielnikov V... s tým, že nominálna hodnota podielu podľa evidenčného listu je 409.068 Eur. Súd prvého stupňa po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že predmetná zmluva o bezodplatnom prevode podielu člena je v zmysle § 229 ods. 1 Obchodného zákonníka a § 39 Občianskeho zákonníka neplatná. Zmluva totiž odporuje článku 2 písm. A) bodu 8 stanov družstva Poľnohospodárskeho družstva podielnikov V. v znení ich úplného znenia zo dňa 03. 11. 2008, uložené v zbierke listín Okresného súdu Trenčín. V zmysle citovaného článku stanov prevod členských práv a povinností na iného člena družstva nie je dovolený, ak nadobúdateľ členských práv a povinností je členom družstva kratšiu dobu ako jeden rok. V danom prípade niet pochybností o tom, že odporca v 2. rade ako nadobúdateľ členského podielu nesplnil túto v stanovách vymedzenú podmienku, keďže v čase prevodu bol členom družstva kratšiu dobu ako jeden rok. Ust. § 229 ods. 1 Obchodného zákonníka stanovuje, že členské práva a povinnosti môže člen previesť na iného člena družstva, pokiaľ to stanov nevyklučujú. Tým je zakotvená voľná prevoditeľnosť členských práv a povinností medzi členmi navzájom. Prevoditeľnosť členských práv a povinností môžu stanov úplne vylúčiť, alebo viazať na splnenie určitých podmienok. Nakoľko uzavretá zmluva o bezodplatnom prevode členského podielu je

v rozpore so stanovami družstva (ktoré nemajú charakter všeobecne záväzného predpisu, čo odvolateľ uvádza správne), ide o právny úkon, ktorý odporuje zákonu (§ 229 ods. 1 Obchodného zákonníka), a teda je neplatný v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka. Neplatnosť právneho úkonu pre rozpor so zákonom je absolútnou neplatnosťou. Z povahy absolútnej neplatnosti právneho úkonu je zrejmé, že vylučuje zároveň jeho relatívnu neplatnosť. Za daných okolností je právne irelevantné argumentovať na námietke odvolateľa, či sa navrhovateľka v konaní domáhala aj relatívnej neplatnosti predmetného právneho úkonu, a či sa jednalo len o podpornú argumentáciu, a preto nebol daný dôvod na zmenu žalobného petitu, ani zmenu právnej kvalifikácie. Predmet občiansko-právneho konania vymedzuje výlučne navrhovateľ, ktorý disponuje tak samotným konaním, ako aj predmetom konania. Súd je návrhom viazaný a nemôže prisúdiť viac alebo niečo iné, než čo bolo navrhované. Výnimky z tejto zásady upravuje len ust. § 153 ods. 2 O. s. p., v zmysle ktorého môže súd prekročiť návrhy účastníkov a prisúdiť viac, než čoho sa domáhajú, iba vtedy, ak sa konanie mohlo začať aj bez návrhu alebo ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkmi.

Z uvedených dôvodov súd prvého stupňa dôvodne vyhovel uplatnenému žalobnému návrhu, keď došiel k právnenému záveru o neplatnosti predmetného právneho úkonu.“

Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

Ústavný súd preto nezistil možnosť porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom a rozsudkom krajského súdu a je naplnený dôvod na odmietnutie sťažnosti v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 ústavy ústavný súd poznamenáva, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavno-procesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. V opačnom prípade by ústavný súd bol opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základným predpokladom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy (obdobne napr. II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08).

Keďže ústavný súd sťažnosť v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom a rozsudkom krajského súdu odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, odmietnutie ďalšej časti sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, je len nevyhnutným dôsledkom vyplývajúcim zo vzájomného vzťahu medzi právami hmotno-právneho charakteru a ústavno-procesnými princípmi z perspektívy ich možného porušenia (rovnako III. ÚS 316/2011).

Ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd sa pri aplikácii hmotnoprávnych ustanovení nedopustil protiústavnosti a jeho postup a rozsudok sú založené na ústavne konformnom výklade príslušných právnych predpisov. Ústavný súd preto podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť odmieta aj v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sťažovateľa v celom rozsahu sa ústavný súd ďalšími nárokmi sťažovateľa nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. októbra 2013